

กลยุทธ์การสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่น: กรณีศึกษา ตำบลบางเสาธง อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ

พระมหาสิทธิพงษ์ อินทรแสง¹

วันที่รับบทความ: 23 กันยายน 2566

วันแก้ไขบทความ: 24 พฤศจิกายน 2566

วันที่ตอบรับบทความ: 28 พฤศจิกายน 2566

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ใช้เลือกกลยุทธ์การสื่อสาร แรงจูงใจในการเลือกกลยุทธ์การสื่อสาร อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการใช้กลยุทธ์การสื่อสารต่อการทำงานทางด้านการเมือง และกลยุทธ์การสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่น ตำบลบางเสาธง อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกนักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 15 คน และประชาชนในท้องถิ่น จำนวน 15 คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า (1) ปัจจัยที่ใช้ในการเลือกกลยุทธ์การสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่น มาจากปัจจัย 4 ด้าน คือ ปัจจัยด้านผู้ส่งสาร ปัจจัยด้านสาร ปัจจัยด้านช่องทางการสื่อสาร ปัจจัยด้านผู้รับสาร (2) แรงจูงใจในการเลือกกลยุทธ์การสื่อสารของนักการเมือง เกิดจากแรงจูงใจ 3 ประเภท คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธภาพ แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (3) อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการใช้กลยุทธ์การสื่อสารต่อการทำงานทางด้านการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น มาจากอุปสรรค 4 ด้าน คือ อุปสรรคด้านผู้ส่งสาร อุปสรรคด้านสาร อุปสรรคด้านช่องทางการสื่อสาร อุปสรรคด้านผู้รับสาร และ (4) กลยุทธ์การสื่อสารที่นักการเมืองท้องถิ่นใช้ในการติดต่อสื่อสารกับประชาชน โดยส่วนใหญ่ใช้อยู่ 5 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการจัดการความรู้ กลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์ กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อแก้ไขความขัดแย้ง กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างสุขภาวะ

คำสำคัญ: กลยุทธ์การสื่อสาร; การสื่อสารทางการเมือง; นักการเมืองท้องถิ่น; ตำบลบางเสาธง

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

¹วัดเสนาสนอก

ตำบลบางเสาธง อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ 10570, ประเทศไทย

ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล: sitthiphong12.08.2521@gmail.com

Communication Strategies of Local Politicians: A Case Study of Bang Sao Thong Subdistrict, Bang Sao Thong District, Samut Prakan Province

Phramaha Sitthiphong Intarasang¹

Received: September 23, 2023

Revised: November 24, 2023

Accepted: November 28, 2023

Abstract

This research article aims to study the factors used in choosing communication strategies, the motivations for choosing communication strategies, the obstacles that arise from using communication strategies in political work, and the communication strategies of local politicians in Bang Sao Thong subdistrict, Bang Sao Thong district, Samut Prakan province. The researchers used the qualitative research and collecting data through documentary research and in-depth interviews with 15 local politicians and 15 local citizens. Data were analyzed using content analysis techniques. Findings are as follows: (1) The Factors used in selecting communication strategies of local politicians include 4 factors: Sender, message, channel, receiver. (2) Politicians' motivations for choosing communication strategies arise from three types of motivation: Achievement motivation, affiliation motivation, and power motivation. (3) Obstacles arising from the use of communication strategies in the political work of local politicians come from 4 obstacles: Sender, message, channel, receiver. (4) Communication strategies that local politicians use to communicate with the public, which mostly include 5 strategies: Participation strategies, knowledge management strategies, public relations strategies, conflict resolution strategies, and health-building strategies.

Keywords: Communication Strategies; Political Communication; Local Politicians; Bang Sao Thong Subdistrict

Type of Article: Research Article

¹Wat Sao Thong Nok

Bang Sao Thong, Samut Prakan 10570, Thailand

Corresponding Author Email: sitthiphong12.08.2521@gmail.com

บทนำ

การสื่อสารถือว่าเป็นพื้นฐานของศาสตร์ต่าง ๆ โดยเฉพาะการสื่อสารทางการเมือง จำเป็นต้องใช้การสื่อสารเป็นสื่อในการโน้มน้าวให้ประชาชนตัดสินใจเลือกตนเพื่อเข้าไปบริหารประเทศ และเป็นสื่อในการถ่ายทอดนโยบายจากรัฐไปสู่ประชาชน ดังนั้น การสื่อสารทางการเมืองจึงมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตและการตัดสินใจของประชาชนอย่างกว้างขวางด้วยเหตุนี้ การเมืองจึงเป็นเรื่องที่ไม่อาจแยกออกจากการสื่อสารได้ หากปราศจากการสื่อสารแล้วฝ่ายการเมืองก็ไม่สามารถรับการตอบสนองและรับการสนับสนุนจากภาคประชาชน เพราะกระบวนการสื่อสารทางการเมืองเป็นกระบวนการที่สำคัญในทุกขั้นตอนทางการเมืองนั่นเอง (นันทนา นันทวโรภาส, 2558) เมื่อการสื่อสารทางการเมืองเป็นเรื่องที่มีความสำคัญจึงทำให้การสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการสร้างความสัมพันธ์ที่ตึงเครียดระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนในท้องถิ่นนั้นเช่นกัน เนื่องจากนักการเมืองท้องถิ่นเป็นบุคคลสำคัญกลุ่มหนึ่งที่จะเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และสาธารณสุข อีกทั้งยังเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องและใกล้ชิดกับประชาชน จึงสามารถเข้าใจสภาพชุมชนได้อย่างแท้จริงและสามารถพัฒนาชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง (ชูศักดิ์ ชูช่วย, 2533) ทั้งนี้ ตำบลบางเสาธง เป็นตำบลหนึ่งในอำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งมีพื้นที่ไม่ใหญ่โตมากนัก ประชาชนอาศัยอยู่กันเป็นจำนวนมาก มีระบบเศรษฐกิจที่พัฒนา ระบบการศึกษา ระบบบริการสาธารณสุข และระบบคมนาคมขนส่งสะดวกสบาย เพราะเป็นตำบลหนึ่งที่อยู่ใกล้กับสนามบินสุวรรณภูมิและมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ โดยมีการปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย เทศบาลตำบลบางเสาธง และองค์การบริหารส่วนตำบลบางเสาธง จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษากลยุทธ์การสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่น ตำบลบางเสาธง อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ ว่ามีปัจจัยที่ใช้เลือกกลยุทธ์การสื่อสารและแรงจูงใจในการเลือกกลยุทธ์การสื่อสารอะไรบ้าง รวมทั้งอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการใช้กลยุทธ์การสื่อสารต่อการทำงานด้านการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นว่ามีอุปสรรคอะไรบ้าง และกลยุทธ์การสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่นที่นักการเมืองท้องถิ่นใช้ในการติดต่อสื่อสารกับประชาชนในท้องถิ่นโดยส่วนใหญ่มีกลยุทธ์อะไรบ้าง ที่ทำให้ประชาชนเข้าใจเป้าหมายในการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น และทำให้การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ใช้เลือกกลยุทธ์การสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่น ตำบลบางเสาธง อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเลือกกลยุทธ์การสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่น ตำบลบางเสาธง อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อศึกษาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการใช้กลยุทธ์การสื่อสารต่อการทำงานด้านการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ตำบลบางเสาธง อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ
4. เพื่อศึกษากลยุทธ์การสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่น ตำบลบางเสาธง อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การศึกษากลยุทธ์การสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่น: กรณีศึกษาตำบลบางเสาธง อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์การสื่อสารทางการเมือง ปัจจัยที่ใช้เลือกกลยุทธ์การสื่อสาร แรงจูงใจในการเลือกกลยุทธ์การสื่อสาร และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการใช้กลยุทธ์การสื่อสาร ดังนี้ (1) ทฤษฎีการสื่อสารทางการเมืองของ Berlo (1960) ที่ได้อธิบายสิ่งที่เป็นเหตุผลหรือปัจจัยที่ใช้เลือกกลยุทธ์การสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยผู้ส่งสาร ปัจจัยด้านสาร ปัจจัยด้านช่องทางการสื่อสาร และปัจจัยด้านผู้รับสาร และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการใช้กลยุทธ์การสื่อสารต่อการทำงานด้านการเมือง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ อุปสรรคด้านผู้ส่งสาร อุปสรรคด้านสาร อุปสรรคด้านช่องทางการสื่อสาร และอุปสรรคด้านผู้รับสาร (2) ทฤษฎีกลยุทธ์การ

สื่อสารทางการเมือง ซึ่งเป็นวิธีการที่มีลักษณะแยกย่อยหรือมีความพิเศษในการสื่อสารที่นักการเมืองท้องถิ่นใช้สื่อสารกับประชาชน แบ่งออกเป็น 5 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม เป็นการบูรณาการเพื่อการสร้างให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนของตนเองให้มีประสิทธิภาพเพื่อจะช่วยให้ชาวบ้านริเริ่มโครงการต่าง ๆ ที่จะช่วยพัฒนาชุมชนของตนเองได้ (อมรรักษ์ เจริญโชติธรรม, 2559) กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อจัดการความรู้ เป็นการมุ่งถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างสมาชิกและเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิก (เสาวณี ชินนาทอง, 2559) กลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์ เป็นการใช้ประโยชน์จากงานประชาสัมพันธ์เพื่อตอบรับกับสถานการณ์หรือบริบทความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เข้ามามีผลกระทบต่อชุมชนและเพื่อให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการตอบรับกับสถานการณ์นั้น ๆ ได้อย่างเหมาะสม (บุษบา สุธีธร, 2559) กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อแก้ไขความขัดแย้ง เป็นการทำให้การสื่อสารเกิดขึ้นระหว่างคู่ความขัดแย้ง เพราะการสื่อสารเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้คู่ขัดแย้งสามารถเผชิญหน้า แลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือหาทางออกร่วมกัน (ภัทรา บุรารักษ์, 2559) และกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างสุขภาวะ เป็นการบริหารจัดการสุขภาวะที่เน้นการรักษาพยาบาลความเจ็บป่วยทั้งร่างกายและจิตใจให้กับคนในชุมชน (ณัฐวิภา สินสุวรรณ, 2559) (3) ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ McClelland (1985) ซึ่งเป็นแรงกระตุ้นหรือความต้องการที่ทำให้เกิดการเลือกกลยุทธ์การสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่น โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ และแรงจูงใจใฝ่อำนาจ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ศึกษาทฤษฎีการตัดสินใจ ที่ได้นำมาใช้ในการอธิบายปัจจัยที่ใช้เลือกกลยุทธ์การสื่อสาร และแรงจูงใจในการเลือกใช้กลยุทธ์การสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่น เนื่องจากการตัดสินใจเป็นกระบวนการพิจารณาเลือกสรรทางเลือกที่ดีที่สุด และเหมาะสมที่สุดจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง เพื่อนำมาปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายและเกิดผลเสียหายน้อยที่สุด สิทธิพันธ์ พุทธหนู (2553) ทั้งนี้ จากการสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงกำหนดเป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research)
2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) จำนวน 30 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ดังนี้
 - (1) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางเสาธง จำนวน 1 คน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบางเสาธง จำนวน 4 คน
 - (2) นายกเทศมนตรีตำบลบางเสาธง จำนวน 1 คน และสมาชิกเทศบาลตำบลบางเสาธง จำนวน 4 คน (3) กำนัน จำนวน 1 คน และผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4, หมู่ที่ 5, หมู่ที่ 6, หมู่ที่ 17 รวมจำนวน 4 คน และ (4) ประชาชนในเขตท้องที่หมู่ที่ 4, หมู่ที่ 5, หมู่ที่ 6 หมู่ละ 5 คน รวมจำนวน 15 คน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) ที่มีโครงสร้างข้อคำถามมาจากวัตถุประสงค์การวิจัยแต่ละข้อที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์การสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่น คือ ปัจจัยที่ใช้เลือกกลยุทธ์การสื่อสาร แรงจูงใจในการเลือกกลยุทธ์การสื่อสาร อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการใช้กลยุทธ์การสื่อสาร และกลยุทธ์การสื่อสารทางการเมือง
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารวิชาการ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ด้วยวิธีการจดบันทึกและขออนุญาตบันทึกเสียงสัมภาษณ์
5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก มาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ ความเชื่อถือได้ จัดหมวดหมู่แยกประเภท และสรุปข้อค้นพบ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

การศึกษากลยุทธ์การสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่น: กรณีศึกษาตำบลบางเสาธง อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ ได้ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ปัจจัยที่ใช้การเลือกกลยุทธ์การสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่น พบว่า มาจากปัจจัย 4 ด้าน คือ ด้านผู้ส่งสาร ได้แก่ ทักษะในการสื่อสาร ความรู้ บประมาณ และความสะอาดความพร้อม ด้านสาร ได้แก่ ความเหมาะสมกับเนื้อหา เป้าหมายของการสื่อสารและความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ด้านช่องทางการสื่อสาร ได้แก่ สื่อที่สร้างความจดจำที่ดี ข้อดีข้อเสียของสื่อ ช่องทางการสื่อสารต้องมีประสิทธิภาพ ด้านผู้รับสาร ได้แก่ ทักษะในการสื่อสาร ทศนคติและระดับการศึกษาของกลุ่มเป้าหมาย อีกทั้งจากการสัมภาษณ์ปัจจัยสำคัญที่ใช้เลือกกลยุทธ์การสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่น พบว่า ใช้ปัจจัยด้านผู้ส่งสาร สำหรับประชาชนใช้ปัจจัยด้านช่องทางการสื่อสาร
2. แรงจูงใจในการเลือกกลยุทธ์การสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่น พบว่า เกิดจากแรงจูงใจ 3 ประเภท คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ได้แก่ มีความรับผิดชอบสูง ความพยายามสูง เต็มใจทำงาน และกำหนดเป้าหมายชัดเจน ทำงานมีการวางแผน แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ ได้แก่ ต้องการมิตรภาพ การมีส่วนร่วมในสังคม และมีความสร้างสัมพันธ์กับคนอื่น แรงจูงใจใฝ่อำนาจ ได้แก่ ต้องการขอบเขตนานคนอื่น ต้องการแสวงหาชื่อเสียง และต้องการให้เขายกย่อง อีกทั้งจากการสัมภาษณ์แรงจูงใจที่สำคัญที่ใช้ในการเลือกกลยุทธ์การสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่น พบว่า ใช้แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สำหรับประชาชนแล้วใช้แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ
3. อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการใช้กลยุทธ์การสื่อสาร ต่อการทำงานด้านการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น พบว่า มาจากอุปสรรค 4 ด้าน คือ อุปสรรคด้านผู้ส่งสาร ได้แก่ การไม่สามารถสื่อสารให้ทุกกลุ่มเข้าใจได้ การตั้งเป้าหมายที่ไม่ชัดเจน ขาดการวางแผน และผู้ส่งสารขาดกลวิธีในการถ่ายทอดหรือการนำเสนอที่ดี อุปสรรคด้านสาร ได้แก่ สื่อสารไม่เหมาะสมกับช่วงเวลา การบิดเบือนความหมาย และข่าวสารไม่มีคุณภาพชัดเจน อุปสรรคด้านช่องทางการสื่อสาร ได้แก่ ช่องทางการสื่อสาร/วิธีการสื่อสารไม่เหมาะสม และคุณภาพของการใช้ช่องทางการสื่อสาร อุปสรรคด้านผู้รับสาร ได้แก่ ผู้รับสารมีทัศนคติ

ที่ไม่ดี ขาดความรู้ การตั้งความคาดหวังไว้สูงเกินไป อีกทั้งจากการสัมภาษณ์อุปสรรคที่สำคัญที่เกิดขึ้นจากการใช้กลยุทธ์การสื่อสารต่อการทำงานด้านการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น พบว่า อุปสรรคด้านผู้ส่งสารและผู้รับสาร สำหรับประชาชนเป็นอุปสรรคด้านผู้ส่งสาร

4. กลยุทธ์การสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่น พบว่า ส่วนใหญ่ใช้ 5 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม โดยใช้การจัดเวทีประชาคมชาวบ้าน การสร้างจิตสำนึกกรูมชุมชน และการสร้างสภาผู้นำชุมชน กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการจัดการความรู้ โดยใช้การถ่ายทอดความรู้แก่ประชาชนและการสอนงาน กลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์ โดยใช้การขับเคลื่อนนโยบาย การให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง การปรับทัศนคติให้ตรงกัน การสนับสนุนกิจกรรมในชุมชน กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อแก้ไขความขัดแย้ง โดยใช้การเจรจาไกล่เกลี่ย การใช้คนกลางตัดสินความขัดแย้ง การร่วมกันแก้ไขความขัดแย้ง และการสร้างความปรองดอง กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างสุขภาวะ โดยใช้การรณรงค์เกี่ยวกับสุขภาพประชาชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และหน่วยงานสาธารณสุขของ อบต./เทศบาล อีกทั้งจากการสัมภาษณ์กลยุทธ์การสื่อสารที่สำคัญที่นักการเมืองท้องถิ่นใช้ในการสื่อสาร พบว่า ใช้กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม สำหรับประชาชนใช้กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการสื่อสารเหมือนกัน

การอภิปรายผล

การศึกษากลยุทธ์การสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่น: กรณีศึกษาตำบลบางเสาธง อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. ปัจจัยที่ใช้เลือกกลยุทธ์การสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่น มาจากปัจจัย 4 ด้าน คือ ด้านผู้ส่งสาร ได้แก่ ทักษะในการสื่อสาร ความรู้ งบประมาณ และความสะดวกความพร้อม ด้านสาร ได้แก่ ความเหมาะสมกับเนื้อหา เป้าหมายของการสื่อสาร และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ด้านช่องทางการสื่อสาร ได้แก่ สื่อที่สร้างความจดจำที่ดี ข้อดีข้อเสียของสื่อ ช่องทางการสื่อสารต้องมีประสิทธิภาพ ด้านผู้รับสาร ได้แก่ ทักษะในการสื่อสาร ทัศนคติและระดับการศึกษาของกลุ่มเป้าหมาย สอดคล้องกับ มนัสชนก สุรัชกุลวัฒนา (2557) ที่พบว่า ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกใช้รูปแบบการสื่อสาร ได้แก่ งบประมาณ ประสิทธิภาพของสื่อ ข้อดีข้อเสียของสื่อ ความเหมาะสมกับข้อมูลข่าวสาร ความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น ความสะดวกและความพร้อมนักการเมือง ระดับการศึกษาของกลุ่มชาวบ้าน การเป็นสื่อที่สร้างความจดจำที่ดีให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น

2. แรงจูงใจในการเลือกกลยุทธ์การสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่น เกิดจากแรงจูงใจ 3 ประการ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ได้แก่ มีความรับผิดชอบสูง ความพยายามสูง เต็มใจทำงาน และกำหนดเป้าหมายชัดเจน ทำงานมีการวางแผน แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ ได้แก่ ต้องการมิตรภาพ การมีส่วนร่วมในสังคม และมีความสร้างสัมพันธ์กับคนอื่น แรงจูงใจใฝ่อำนาจ ได้แก่ ต้องการขบขันคนอื่น ต้องการแสวงหาชื่อเสียง และต้องการให้เขายกย่อง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ McClelland (1985) ที่ว่าคนเราจะมีแรงจูงใจขั้นพื้นฐานอยู่ 3 ประการ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ และแรงจูงใจใฝ่อำนาจ

3. อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการใช้กลยุทธ์การสื่อสารต่อการทำงานทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น มาจากอุปสรรค 4 ด้าน คือ ด้านผู้ส่งสาร ได้แก่ การไม่สามารถสื่อสารให้ทุกกลุ่มเข้าใจได้ การตั้งเป้าหมายที่ไม่ชัดเจน ขาดการวางแผน และผู้ส่งสารขาดกลวิธีในการถ่ายทอดหรือการนำเสนอที่ดี ด้านสาร ได้แก่ สื่อสารไม่เหมาะสมกับช่วงเวลา การบิดเบือนความหมาย และข่าวสารไม่มีคุณภาพชัดเจน ด้านช่องทางการสื่อสาร ได้แก่ ช่องทางการสื่อสาร/วิธีการสื่อสารไม่เหมาะสม และคุณภาพของการใช้ช่องทางการสื่อสาร ด้านผู้รับสาร ได้แก่ ผู้รับสารมีทัศนคติที่ไม่ดี ขาดความรู้ การตั้งความคาดหวังไว้สูงเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับ อรอนงค์ สวัสดิ์บุรี และรชชพร โกมลเสวิน (2552) ที่พบว่า อุปสรรคที่เกิดขึ้นกับการสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่น ได้แก่ อุปสรรคที่เกี่ยวกับด้านผู้ส่งสาร ด้านสาร ด้านช่องทางการสื่อสาร และด้านผู้รับสาร

4. กลยุทธ์การสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกับประชาชน โดยส่วนใหญ่ใช้อยู่ 5 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม โดยใช้การจัดเวทีประชาคมชาวบ้าน การสร้างจิตสำนึกรักชุมชน และการสร้างสภาพผู้นำชุมชน กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการจัดการความรู้ โดยใช้การถ่ายทอดความรู้แก่ประชาชน การสอนงาน กลยุทธ์การสื่อสารการประชาสัมพันธ์ โดยใช้การขับเคลื่อนนโยบาย การให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง การปรับทัศนคติให้ตรงกัน การสนับสนุนกิจกรรมในชุมชน กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อแก้ไขความขัดแย้ง โดยใช้การเจรจาไกล่เกลี่ย การใช้คนกลางตัดสินความขัดแย้ง การร่วมกันแก้ไขความขัดแย้งและการสร้างความปรองดอง กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างสุขภาวะ โดยใช้การรณรงค์เกี่ยวกับสุขภาพประชาชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และหน่วยงานสาธารณสุขของ อบต./เทศบาล

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการให้ความสำคัญกับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของนักการเมืองท้องถิ่น
2. นักการเมืองท้องถิ่นควรพัฒนาบุคลิกภาพ การใช้ภาษาและจังหวะของการพูดเป็นสำคัญ เพราะการมุ่งเน้นพูดในทางวิชาการมากเกินไป ประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวอาจเกิดความเบื่อหน่าย และหาข้ออ้างว่าไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองได้
3. นักการเมืองท้องถิ่น ควรให้ความสำคัญในตัวสื่อ ไม่ควรให้ความสำคัญสื่อประเภทใดประเภทหนึ่งมากเกินไป และควรจัดลำดับประเภทของสื่อที่ประชาชนมีความนิยมมาก ด้วยสื่อดังกล่าวประชาชนจะให้ความสำคัญ เพราะเข้าใจง่าย พกพาได้สะดวก มองเห็นได้ตลอด เนื้อหาและภาษาที่ใช้ก็มีความสำคัญเช่นกัน
4. นักการเมืองท้องถิ่น ควรมีการสร้างจิตสำนึกรักชุมชน หน้าที่และความรับผิดชอบในทางการเมืองให้แก่บุคคลในชุมชน ญาติพี่น้องและครอบครัวของผู้เกี่ยวข้องกับการเมือง เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของตนเองและความเสียสละที่ต้องให้แก่ส่วนรวม

เอกสารอ้างอิง

- ชูศักดิ์ ชูช่วย. (2533). บทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนตามการรับรู้ของผู้นำท้องถิ่นและประชาชนในหมู่บ้านพัฒนาดีเด่นและหมู่บ้านทั่วไปภาคใต้. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐวิภา สิ้นสุวรรณ. (2559). การบริหารจัดการและกลยุทธ์การสื่อสารสุขภาวะในชุมชน. ใน *การบริหารจัดการและกลยุทธ์การสื่อสารชุมชน* (หน่วยที่ 9). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นันทนา นันทโรภาส. (2558). *สื่อสารการเมือง: ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้* (พิมพ์ครั้งที่ 2). พิมพ์ดี.
- บุษบา สุธีธร. (2559). การบริหารจัดการและกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ในชุมชน. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารจัดการและกลยุทธ์การสื่อสารชุมชน* (หน่วยที่ 7). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ภัทรา บุรารักษ์. (2559). การบริหารจัดการและกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อแก้ไขความขัดแย้งในชุมชน. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารจัดการและกลยุทธ์การสื่อสารชุมชน* (หน่วยที่ 8). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มนัสชนก สุรัชกุลวัฒนา. (2557). รูปแบบการสื่อสารเพื่อสร้างภาพลักษณ์ของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐม. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม*, 4(1), 36-46.
- สิทธิพันธ์ พุทธหนู. (2553). *แนวทางการศึกษารัฐศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 9). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เสาวณี ชินนาลอง. (2559). การบริหารจัดการและกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการจัดการความรู้ในชุมชน. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารจัดการและกลยุทธ์การสื่อสารชุมชน* (หน่วยที่ 5). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- อมรรักษ์ เจริญโชติธรรม. (2559). แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการและกลยุทธ์การสื่อสารชุมชน. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารจัดการและกลยุทธ์การสื่อสารชุมชน (หน่วยที่ 1). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อรอนงค์ สวัสดิ์บุรี และรชงพร โกมลเสวิน. (2552). รูปแบบการสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่น. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*, 29(4), 41-53.
- Berlo, D. K. (1960). *The process of communication: An introduction to theory and practice*. Holt, Rinehart & Winston.
- McClelland, D. C. (1985). *Human motivation*. Scott, Foresman.